

Folkhälsomyndigheten

Inledning

Den här konsekvensutredningen avser framtagandet av nya föreskrifter om tillstånd för användning av vissa bekämpningsmedel. I korthet föreslår vi att nya föreskrifter tas fram, som kompletterar och preciserar kraven i gällande lag och förordning som reglerar användningen av bekämpningsmedel.

Konsekvensutredningen anger konsekvenserna av förslaget till nya föreskrifter för de företag som använder bekämpningsmedel och kommunala tillsynsmyndigheter. Konsekvensutredningen fokuserar främst på det som är nytt i förslaget till nya föreskrifter jämfört med de nuvarande: Folkhälsomyndighetens föreskrifter (FoHMFS 2011:14) om tillstånd för användning av vissa bekämpningsmedel.

Det huvudsakliga syftet med att ta fram nya föreskrifter är att krav vid myndighetens tillståndsprövning ska regleras i enlighet med aktuell lagstiftning. De nuvarande föreskrifterna är meddelade med stöd av bemyndiganden i förordningar som är upphävda, och de behöver därför upphävas och ersättas med nya. Genom att förslaget till nya föreskrifter speglar den aktuella lagstiftningen bedömer vi att reglerna blir enklare att förstå och mer logiska i förhållande till förordning (2014:425) om bekämpningsmedel (nedan benämnd BKMF).

Folkhälsomyndigheten ansvarar för att handlägga ansökningar om användningstillstånd för växtskyddsmedel klass 1 och 2 i och omkring lagerlokaler och andra lagringsutrymmen, och biocidprodukter i bostäder och lokaler för allmänna ändamål (2 kap. 20 § punkt 2 och 3 kap. 16 § punkt 1 BKMF). Vidare ansvarar Folkhälsomyndigheten för att erbjuda utbildning när det gäller dessa användningsområden (2 kap. 11 § punkt 2 och 3 kap. 11 a § BKMF).

Folkhälsomyndigheten ansvarar även för tillsynsvägledning avseende bekämpningsmedel i den utsträckning frågorna omfattas av de användningstillstånd som myndigheten beslutat om (3 kap. 4 a § miljötillsynsförordningen (2011:13)).

1 Problembeskrivning och vad Folkhälsomyndigheten vill uppnå

1.1 Bakgrund

Folkhälsomyndighetens föreskrifter (FoHMFS 2011:14) om tillstånd för användning av vissa bekämpningsmedel har setts över i syfte att anpassa föreskrifterna till BKMF, samt förtydliga vissa bestämmelser.

Folkhälsomyndighetens nuvarande föreskrifter är meddelade med stöd av upphävda förordningar, och BKMF reglerar Folkhälsomyndighetens ansvar på ett annat sätt än tidigare förordningar. Vi bedömer därför att hela tillstånds- och

utbildningssystemet behöver ses över och anpassas till gällande lagstiftning. Vidare skiljer sig de tidigare bemyndigandena från nuvarande bemyndiganden när det gäller både behörighetsklasser och användningsområden.

Folkhälsomyndighetens utbildningar om användning av så kallade So- och SoX-medel har haft huvudsakligt fokus på biocidprodukter, även om tillstånden under vissa perioder har omfattat växtskyddsmedel inom Folkhälsomyndighetens ansvarsområde. Några separata utbildningar för växtskyddsmedelsanvändning har inte erbjudits. Anledningen är främst att det inte har funnits något växtskyddsmedel godkänt för det användningsområde som Folkhälsomyndigheten tidigare haft ansvar för, det vill säga användning i och omkring lagerlokaler och andra lagringsutrymmen. I dagsläget finns det sex växtskyddsmedel som är godkända för användning inom Folkhälsomyndighetens ansvarsområde, det vill säga användning i och omkring lagerlokaler eller andra lagringsutrymmen. Detta ska jämföras med att det är 171 biocidprodukter godkända inom myndighetens ansvarsområde för biocider.

1.2 Tidigare bemyndiganden avseende växtskyddsmedel och biocidprodukter i upphävda förordningar

Folkhälsomyndighetens bemyndiganden för de nuvarande föreskrifterna gällde såväl kemiska som biologiska växtskyddsmedel och reglerades tidigare i förordningen (2006:1010) om växtskyddsmedel som innehåller nematoder, insekter eller spindeldjur (växtskyddsmedelsförordningen). Användningsområdet för växtskyddsmedel var åtgärder mot ohyra och skadedjur enligt 9 kap. 9 § miljöbalken, på samma sätt som för biocidprodukter.

För biocidprodukter reglerades Folkhälsomyndighetens bemyndigande för de nuvarande föreskrifterna i förordningen (2000:338) om biocidprodukter som innehåller nematoder, insekter eller spindeldjur (biocidförordningen). Användningsområdet var åtgärder mot ohyra och skadedjur i bostäder och i lokaler för allmänna ändamål enligt 9 kap. 9 § miljöbalken

Regleringen om kemiska och biologiska bekämpningsmedel delades upp i och med att förordningen (2016:402) om nematoder, insekter och spindeldjur som bekämpningsmedel (nedan benämnd NIS-förordningen) trädde i kraft. Biologiska bekämpningsmedel reglerades fortsättningsvis i NIS-förordningen och kemiska bekämpningsmedel i BKMF.

1.3 Nuvarande bemyndiganden avseende växtskyddsmedel och biocidprodukter

Folkhälsomyndighetens nuvarande bemyndiganden avser enbart kemiska bekämpningsmedel och regleras i BKMF. Folkhälsomyndighetens bemyndiganden avseende växtskyddsmedel finns i 2 kap. 17, 23 och 24 §§ BKMF och är avgränsade till användning i och omkring lagerlokaler eller andra

lagringsutrymmen. De nuvarande bemyndigandena omfattar utöver växtskyddsmedel som hänförs till klass 1, även växtskyddsmedel i klass 2.

När det gäller biocidprodukter, klass 1, är de nuvarande bemyndigandena formulerade på liknande sätt som i den upphävda biocidförordningen och avser samma användningsområde, det vill säga åtgärder mot ohyra och skadedjur i bostäder och lokaler för allmänna ändamål enligt 9 kap. 9 § miljöbalken. Folkhälsomyndighetens bemyndiganden avseende biocidprodukter är idag reglerade i 3 kap 13 och 18 §§ BKMF.

Sammanfattningsvis har Folkhälsomyndigheten, till och med den 1 juli 2016, haft bemyndiganden att meddela föreskrifter gällande tillstånd och användning av

1. biologiska växtskyddsmedel klass 1 för åtgärder mot ohyra och skadedjur i bostäder och lokaler för allmänna ändamål, enligt 9 kap. 9 § miljöbalken
2. kemiska växtskyddsmedel klass 1 och 2 för användning i och omkring lagerlokaler eller andra lagringsutrymmen
3. biologiska biocidprodukter klass 1 för åtgärder mot ohyra och skadedjur i bostäder och lokaler för allmänna ändamål, enligt 9 kap. 9 § miljöbalken
4. kemiska biocidprodukter klass 1 för åtgärder mot ohyra och skadedjur i bostäder och lokaler för allmänna ändamål, enligt 9 kap. 9 § miljöbalken.

I och med ikraftträdandet av NIS-förordningen den 1 juli 2016, är bemyndigandena som avser biologiska bekämpningsmedel upphävda och endast punkterna 2 och 4 är gällande idag.

1.4 Vad Folkhälsomyndigheten vill uppnå

För att nå målet om en tydlig och rättssäker reglering av den yrkesmässiga användningen av växtskyddsmedel och biocidprodukter inom Folkhälsomyndighetens ansvarsområden, föreslår vi att nya föreskrifter tas fram. De nya föreskrifterna ska komplettera och precisera kraven i gällande lag och förordning som reglerar användningen av bekämpningsmedel.

2 Förslagen – bakgrund och motivering

De förslag som innebär bestämmelser i föreskrift inleds med utdrag från förslaget till nya föreskrifter.

2.1 Reglering av Folkhälsomyndighetens utbildningar

2 kap. 1 § Den som ansöker om användningstillstånd för bekämpningsmedel med bokstavsbezeichnung So ska ha genomgått Folkhälsomyndighetens grundutbildning.

2 kap. 2 § Den som ansöker om användningstillstånd för bekämpningsmedel med bokstavsbezeichnung SoX ska ha genomgått Folkhälsomyndighetens vidareutbildning.

2.1.1 Bakgrund och motivering till förslaget

Vi föreslår två bestämmelser om att sökande behöver genomgå våra utbildningar som ett led i ansökan om att få användningstillstånd. Förslagen innebär att grundutbildningen avser användning av växtskyddsmedel och biocidprodukter med bokstavsbeteckningen So, och på motsvarande sätt att vidareutbildningen avser användning av växtskyddsmedel och biocidprodukter med bokstavsbeteckningen SoX. Förslagen innebär att vi kan fortsätta erbjuda kombinerade utbildningar som avser såväl användning av växtskyddsmedel som biocidprodukter.

Av 2 kap. 11 § och 3 kap. 11 a § punkt 1 BKMF framgår att Folkhälsomyndigheten ska erbjuda utbildning som ger den särskilda kunskap som avses i 2 kap. 11 § respektive 3 kap. 11 a § BKMF. När det gäller växtskyddsmedel anges att Folkhälsomyndigheten ska erbjuda grund- och vidareutbildning, men det finns ingen närmare beskrivning av dessa benämningar i förordningen. Vad gäller biocidprodukter finns det krav på att Folkhälsomyndigheten ska erbjuda en utbildning, men inget krav på grund- och vidareutbildning.

Utifrån formuleringen i bemyndigandet för biocidprodukter bedömer vi dock att det inte finns något hinder att utbildningar som avser användning av biocidprodukter också utformas som grund- och vidareutbildningar. Vidare är vår bedömning att det inte finns något hinder att erbjuda kombinerade utbildningar. Av bemyndigandet i 3 kap. 18 § BKMF framgår nämligen att Folkhälsomyndigheten får meddela närmare föreskrifter om förutsättningar för att ge ett användningstillstånd enligt 15 §, och att föreskriftena får innehålla krav på att användaren ska ha genomgått en särskild utbildning.

De behörighetsklasser som är aktuella inom Folkhälsomyndighetens användningsområden har bokstavsbeteckningarna So och SoX. Behörighetsklasserna och deras bokstavsbeteckningar framgår av en vägledning på Kemikalieinspektionens webbplats. Med SoX avses tillståndspliktiga bekämpningsmedel för vilka särskilt omfattande kunskapskrav gäller. En vidareutbildning kan både ha en repeterande och fördjupande karaktär. Vårt förslag är därför att grundutbildningen ska avse användning av bekämpningsmedel med bokstavsbeteckningen So och att vidareutbildning ska avse användning av bekämpningsmedel med bokstavsbeteckningen SoX.

2.1.2 Alternativa förslag

Ett alternativ till vårt förslag till formulering skulle vara att formulera föreskrifterna så att grundutbildningen erbjuds till de sökande som ansöker om användningstillstånd för första gången, och att vidareutbildningen erbjuds till de sökande som vill förnya sitt användningstillstånd.

Ett liknande upplägg finns i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2014:35) om behörighet att använda växtskyddsmedel och i Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2022:3) om bekämpningsmedel. Skälet till att vi inte valt att gå vidare med en sådan lösning är uppdelningen mellan tilläggsbeteckningarna So och

SoX som är knutna till vår tillståndshantering. Tilläggsbeteckningen X anger att det är fråga om bekämpningsmedel med särskilt omfattande kunskapskrav. Vi bedömer därför att det är mer lämpligt att förordningens begrepp grund- och vidareutbildning ska spegla omfattningen av våra krav på kunskap.

Ett ytterligare skäl att vi inte har valt att gå vidare med det här alternativet är att vi i så fall hade behövt ha två grundutbildningar, en för användning av bekämpningsmedel med bokstavsbeteckningen So och en för SoX, samt två vidareutbildningar med motsvarande upplägg. Vi bedömer att det inte finns skäl att anpassa utbildningen beroende på om en sökande vill förnya sitt användningstillstånd eller ansöker om det för första gången, alternativt haft ett uppehåll sedan hans senaste användningstillstånd upphörde att gälla. Vår bedömning är att den sökande i sådana fall har behov av att gå om motsvarande utbildning igen. Folkhälsomyndigheten har haft detta upplägg i ungefär tio år och det har inte framkommit några behov av förändringar.

2.2 Kunskapskraven i utbildningarna anges i kursplanerna och inte i föreskrifterna

2.2.1 Bakgrund och motivering till förslaget

Vi föreslår att kunskapskraven och innehållet i utbildningarna preciseras i kursplaner som Folkhälsomyndigheten tar fram. Vi reglerar därför inte detta i föreskriftsförslaget.

I BKMF framgår att den centrala myndigheten inom sitt respektive ansvarsområde får meddela föreskrifter om vilken kunskap som krävs för den som ska använda bekämpningsmedlen (2 kap. 23 § och 3 kap. 13 § BKMF).

I nuvarande föreskrifter finns en beskrivning av vad den sökande ska kunna efter genomförd utbildning. Beskrivningen utgör en grund för nuvarande utformning av de utbildningar som Folkhälsomyndigheten erbjuder. Av 2 kap. 12 § BKMF framgår att den centrala myndighet som erbjuder utbildningen ska genomföra den i enlighet med den kursplan som myndigheten beslutar om. Med anledning av det kravet, och i övrigt mot bakgrund av att lagstiftningens krav på utbildningens innehåll kan förändras över tid, bedömer Folkhälsomyndigheten att det är mer praktiskt att reglera utbildningens innehåll i kursplaner och inte i föreskrifter. En sådan lösning bör innebära att Folkhälsomyndigheten med kortare varsel och mer tidseffektivt kan göra ändringar i utbildningarnas innehåll.

2.2.2 Alternativa förslag

Ett alternativt förslag är att precisera kunskapskraven i föreskrifterna och att där mer i detalj ange vad den sökande bör kunna efter genomförd utbildning och kunskapsprov. Vi bedömer dock att en sådan bestämmelse fyller en begränsad funktion, eftersom kunskapsmål endast kan beskrivas på ett kortfattat och generellt sätt i föreskriftsform.

Vi ser tre möjliga risker med det här alternativet. En risk är att en sådan skrivning kan tolkas på olika sätt av läsaren, och då faller ett av de huvudsakliga syftena med att reglera i föreskrift, nämligen att främja en enhetlig bedömning. En annan risk med att ange kunskapskrav och utbildningarnas innehåll i föreskriftema är att krav i lag eller förordningar ändras över tid, och att ändra i föreskrifter är resurskrävande. En ytterligare risk är att även kunskapsläget inom bekämpningsmedelsområdet kan förändras över tid.

Folkhälsomyndigheten samlade bedömning är att nackdelarna med dessa alternativa förslag överväger fördelarna, och väljer därför att inte gå vidare med något av dessa förslag.

2.3 Giltighetstiden för användningstillståndet

3 kap. 3 § Ett användningstillstånd gäller i fem år från och med datumet för Folkhälsomyndighetens beslut.

2.3.1 Bakgrund och motivering till förslaget

Den föreslagna regleringen om användningstillståndets giltighetstid på fem år bygger på vår bedömning att de sökande behöver genomgå en utbildning vart femte år för att upprätthålla tillräckliga kunskaper för att använda bekämpningsmedel. I Folkhälsomyndighetens nuvarande föreskrifter finns ingen motsvarighet till utbildningsbevis, men giltighetstiden för användningstillstånden är fem år. Av BKMF framgår att Folkhälsomyndigheten får utfärda föreskrifter om användningstillståndets giltighetstid (2 kap. 17 § och 3 kap. 18 § punkt 2 BKMF).

Av föreskrifter från Jordbruksverket och Kemikalieinspektionen framgår att båda myndigheterna har valt att reglera giltighetstiden för såväl utbildningsbevis som användningstillstånd till fem år, även om deras reglering skiljer sig från vårt förslag i och med de bland annat valt att införa så kallade kurssäsonger.

I samband med att tidigare förslag remitterades 2018 (Folkhälsomyndighetens dnr 03084-2026) framkom inga synpunkter på den föreslagna giltighetstiden om fem år. Det har heller inte framkommit omständigheter i samband med tillsyn om att giltighetstiden borde ändras. Vår bedömning är därför att giltighetstiden för användningstillstånden fortsatt ska vara fem år.

2.3.2 Alternativa förslag

Ett alternativt förslag är att inte reglera giltighetstiden i föreskrift utan i stället ange giltighetstiden i enskilda beslut.

Vi bedömer dock att ett sådant förslag skulle bli otydligare för de sökande, men även i viss mån godtyckligt i och med att giltighetstiden inte skulle vara bestämd i författning. Vidare anser vi att det finns skäl att reglera giltighetstiden på samma sätt som andra centrala myndigheter gjort, exempelvis Kemikalieinspektionen och Jordbruksverket. Vi har därför valt att inte gå vidare med detta förslag.

2.4 Utbildningsbevis utfärdas även för utbildningar som avser biocidprodukter

2 kap. 4 § Ett utbildningsbevis utfärdas till den som genomgått någon av Folkhälsomyndighetens utbildningar enligt 1 och 2 §§ och fått godkänt resultat på kunskapsprovet. Utbildningsbeviset omfattar de användningsområden som avses i 1 kap. 1 §.

2.4.1 Bakgrund och motivering till förslaget

Vi föreslår att utbildningsbevis även utfärdas för de utbildningar som avser biocidprodukter. Utöver att utbildningsbeviset styrker genomgången utbildning för användning av växtskyddsmedel, kommer det också att styrka genomgången utbildning för användning av biocidprodukter.

Det finns flera goda skäl till detta förslag.

Det huvudsakliga skälet är att Folkhälsomyndigheten i dagsläget, och för överskådlig framtid, kommer att erbjuda gemensamma utbildningar för växtskyddsmedel respektive biocidprodukter. Skälet till att vi har valt det upplägget är att det är få växtskyddsmedel godkända med bokstavsbeteckningen So eller SoX inom vårt användningsområde. Det blir därför betydligt mer resurseffektivt att erbjuda gemensamma utbildningar. I dagsläget är det enbart sex stycken växtskyddsmedel godkända inom Folkhälsomyndighetens ansvarsområden, vilket ska jämföras med 171 godkända biocidprodukter.

Ett ytterligare skäl är att de sökande oftast vill ha behörighet att använda både växtskyddsmedel och biocidprodukter.

Vidare är det oftast samma verksamma ämnen i de aktuella växtskyddsmedlen som i biocidprodukterna.

Ett annat skäl att utfärda utbildningsbevis för genomgången utbildning om användning av biocidprodukter är att det annars kan upplevas otydligt för den enskilde att enbart få utbildningsbevis för den del av utbildningen som avser växtskyddsmedel, trots att utbildningen och användningstillståndet också avser biocidprodukter.

När det gäller biocidprodukter framgår det av 3 kap. 18 § BKMf att Folkhälsomyndigheten får meddela föreskrifter om förutsättningar för att ge ett tillstånd enligt 3 kap. 15 § och tillståndets giltighetstid, samt att föreskrifterna får innebära krav på att användaren ska ha genomgått en särskild utbildning. Utifrån hur dessa bemyndiganden är formulerade bedömer vi därför att det finns förutsättningar att utfärda utbildningsbevis för utbildning som avser biocidprodukter, även om begreppet utbildningsbevis inte omnämns i 3 kap. BKMf.

Skulle det mot förmodan finnas skäl att dela upp utbildningarna mellan användning av växtskyddsmedel och biocidprodukter innebär vårt förslag att det fortfarande är möjligt att utfärda utbildningsbevis för respektive utbildning.

2.4.2 Alternativa förslag

Ett alternativ är att inte införa samma bestämmelse om utbildningsbevis för biocidprodukter som för växtskyddsmedel. Som angetts tidigare bedömer vi dock att det bland annat skulle medföra otydlighet för den enskilde, eftersom utbildningarna avser användning av både biocidprodukter och växtskyddsmedel, och att hen enbart skulle få utbildningsbevis för den ena delen av utbildningen som avser växtskyddsmedel. Den andra risken är att Folkhälsomyndigheten i så fall skulle behöva hantera två sorters underlag för en och samma utbildning: dels utbildningsbevis, dels någon form av underlag för delen som gäller biocidprodukter. Vi har därför valt att inte gå vidare med det alternativa förslaget.

2.5 Nuvarande krav på tidigare arbetslivserfarenhet för användningstillstånd för bekämpningsmedel med beteckningen So tas bort

2.5.1 Bakgrund och motivering till förslaget

Vi föreslår att de nya föreskrifterna inte ska innehålla något krav på tidigare arbetslivserfarenhet när det gäller användningstillstånd för användning av bekämpningsmedel med beteckningen So. I Folkhälsomyndighetens nuvarande föreskrifter finns krav på att den som söker tillstånd för användning av så kallade 1 So-medel ska ha förvärvat erfarenhet av praktiskt bekämpningsarbete med de slag av bekämpningsmedel som tillståndet avser, under en behörig tillståndshavares eller annan sakkunnigs ledning.

Vi bedömer att det är svårt att motivera ett bibehållet praktikkrav i ett skede när den sökande för första gången vill få tillträde till yrkesmässig användning av tillståndspliktiga bekämpningsmedel. Vidare bedömer vi att ett sådant krav medför en missgynnsam konkurrenssituation för de företagare eller anställda som inte har tillgång till behörig personal eller annan sakkunnig som kan handleda dem under en praktikperiod innan de har tillstånd att arbeta med tillståndspliktiga bekämpningsmedel.

Praktikkravet skulle kunna försvåra för småföretagare och anställda på mindre företag att uppfylla tillståndskraven, och därmed också möjligheten för dem att få tillträde till sådan tillståndspliktig yrkesverksamhet. Det är inte heller rimligt att anta att till exempel en egenföretagare, som vill arbeta och etablera sig inom skadedjursbranschen, har möjlighet att praktisera mot liten eller ingen ekonomisk ersättning hos andra företag där det finns sådana behöriga handledare.

Det är antagligen inte heller intressant för de större företagen i branschen att utbilda personer eller andra företag som sedan ska bedriva konkurrerande verksamhet. Vi har därför gjort den sammantagna bedömningen, med beaktande av att praktisk erfarenhet i sig kan bidra till en säker hantering av hälso- och miljöfarliga bekämpningsmedel, att det inte är ändamålsenligt att behålla kravet på genomförd praktik som ett formellt tillståndskrav för att få behörighet till yrket.

2.5.2 Alternativa förslag

Mot bakgrund av de resonemang som framkommit om att krav på tidigare arbetslivserfarenhet skulle vara ett oproportionerligt hinder för småföretagare och mindre aktörer i branschen, bedömer vi att det inte finns några relevanta alternativa förslag att gå vidare med.

2.6 Krav på tidigare arbetslivserfarenhet för användningstillstånd för bekämpningsmedel med bokstavsbezeichnung SoX behålls

3 kap. 2 § För att beviljas ett användningstillstånd för bekämpningsmedel med bokstavsbezeichnung SoX ska den sökande visa upp

1. ett giltigt användningstillstånd för So eller SoX eller ett tidsbegränsat tillstånd enligt 4 §, och
2. ett intyg som styrker att den sökande har arbetat praktiskt under de senaste två åren med So eller SoX inom de användningsområden som anges i 1 kap. 1 och 2 §§.

Ett intyg enligt första stycket 2 ska innehålla de uppgifter som Folkhälsomyndigheten anvisar.

2.6.1 Bakgrund och motivering till förslaget

När det gäller ansökan om användningstillstånd för bekämpningsmedel med beteckningen SoX, föreslår vi att kravet på tidigare arbetslivserfarenhet ska behållas. Förslaget innebär dock att vi preciserar kravet genom att ange att erfarenheten ska ha förvärvats under de senaste två åren och ha avsett tillståndspliktiga bekämpningsmedel med bokstavsbezeichnung So eller SoX. Vi lägger även till en reglering om att intyget ska innehålla de uppgifter som Folkhälsomyndigheten anvisar. Den praktiska erfarenheten kan bestå av användning av såväl tillståndspliktiga växtskyddsmedel som biocidprodukter inom Folkhälsomyndighetens ansvarsområden. Vidare kan den praktiska erfarenheten avse användning av bekämpningsmedel med antingen bokstavsbezeichnung So eller Sox eller båda.

När det gäller användningen av bekämpningsmedel med bokstavsbezeichnung SoX bedömer vi att kravet på tidigare arbetslivserfarenhet för att kunna få användningstillstånd inte leder till samma konkurrensrättiga snedvridningseffekter. Skälet till den bedömningen är att det sedan tidigare krävs att de sökande har ett giltigt tillstånd för So eller SoX och därför bör de i de flesta fall redan ha praktisk erfarenhet.

2.6.2 Alternativa förslag

Vi ser att det finns två alternativ till vårt förslag. Ett alternativt förslag är att precisera kravet ytterligare genom att införa ett krav på ett visst antal genomförda arbetstimmar. Vi bedömer dock att ett sådant krav kan bli svårt att uppfylla för de sökande, eftersom arbete med bekämpningsmedel med SoX-beteckning vanligtvis inte utförs dagligen.

Ett ytterligare alternativt förslag är att inte införa något krav alls på tidigare arbetslivserfarenhet. Mot bakgrund av att användning av bekämpningsmedel med beteckningen SoX innebär omfattande hälsorisker för såväl användaren som omgivningen, bedömer vi dock att de sökande behöver ha viss erfarenhet sedan tidigare i syfte att säkerställa en säker och hållbar användning. Vi har därför valt att inte gå vidare med något av de alternativa förslagen.

3 Ersätta föreskrifterna med annat styrmedel

Vi bedömer att det inte finns några alternativ till att reglera området på annat sätt än i föreskrifter, till exempel genom vägledning eller självreglering. Vägledning skulle inte i samma utsträckning ge den enhetlighet och förutsägbarhet som föreskrifter ger. Föreskrifter ger också Folkhälsomyndigheten möjlighet att genom rättsligt bindande bestämmelser mer detaljerat kontrollera förutsättningarna för tillståndsgivningen.

Om Folkhälsomyndigheten endast skulle använda sig av vägledning skulle endast bestämmelser i BKMF och övrig lagstiftning vara rättsligt bindande. Vi bedömer att dessa är alltför generella för att kunna säkerställa en säker och hållbar användning av tillståndspliktiga bekämpningsmedel genom självreglering. Det krävs styrmedel som är rättsligt bindande eftersom det finns risk att efterlevnad av exempelvis vägledning annars skulle vara bristfällig. En bristfällig efterlevnad skulle kunna leda till risker för människors hälsa och miljö.

4 Nollalternativ

Nollalternativet innebär att behålla nuvarande föreskrifter och inte ersätta dem med nya. Vi bedömer dock att det inte är ett alternativ av flera skäl.

Ett skäl är att regleringen fortsättningsvis skulle vara grundad på upphävda bemyndiganden. Folkhälsomyndighetens ansvar för tillståndsgivning är också förändrat i förhållande till den gamla lagstiftningen. Att behålla nuvarande föreskrifter kan riskera att skada förtroendet för Folkhälsomyndigheten, eftersom det sänder signaler om att Folkhälsomyndigheten inte är följsam till aktuell lagstiftning.

Att behålla nuvarande föreskrifter skulle även medföra svårigheter i den fortsatta handläggningen av användningstillstånd, eftersom regleringen i BKMF skiljer sig

åt från den lagstiftning som föreskrifterna grundar sig på. Exempel är ett nytillkommet krav på utbildningsbevis och att användningsområdet för växtskyddsmedel har ändrats.

Om nuvarande föreskrifter behålls innebär det att kravet på arbetslivserfarenhet för användning av bekämpningsmedel med bokstavsbezeichnung So behålls. Effekterna skulle innebära risk för att försvåra för småföretagare och anställda på mindre företag att uppfylla tillståndskraven, och därmed också möjligheten för dem att få tillträde till sådan tillståndspliktig yrkesverksamhet.

5 Vilka berörs av de nya föreskrifterna

De som i första hand berörs av de föreslagna föreskrifterna är personer som, i sin egen näringsverksamhet eller som anställda på ett företag, yrkesmässigt vill använda tillståndspliktiga bekämpningsmedel inom Folkhälsomyndighetens ansvarsområden. Vidare berörs dels de företag som har anställda vars utförande av bekämpningsarbete kräver användningstillstånd inom de användningsområden som Folkhälsomyndigheten ansvarar för, dels kommunerna genom att de har tillsynsansvar över användning av bekämpningsmedel. Utöver dessa berörs Folkhälsomyndigheten.

6 Uppgifter om vilka kostnadsmässiga och andra konsekvenser förslagen medför

6.1 Beskrivning av vilken tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader

Att ansöka om tillstånd innebär administrativa kostnader för den enskilda yrkesutövaren eller för företaget där yrkesutövaren är anställd.

Förslaget att ta bort kravet på tidigare arbetslivserfarenhet för användning av bekämpningsmedel med bokstavsbezeichnung So bör leda till en minskad administrativ kostnad för företagen. Enligt nuvarande föreskrifter krävs ett dokument från en handledare och/eller arbetsgivare som intygar att den sökande har praktisk erfarenhet av arbete med de slag av bekämpningsmedel som det sökta tillståndet avser, samt har visat sig lämplig för sådant arbete.

Den genomsnittliga tiden för att skriva ett intyg bedöms vara cirka en timme. Den sammanräknade kostnaden för de som genomfört kunskapsprov för utbildning avseende So under 2023 har varit cirka 134 000 kronor. En motsvarande ungefärlig kostnad utblir således med förslaget som avser användning av bekämpningsmedel med bokstavsbezeichnung So.

Att kravet på tidigare arbetslivserfarenhet för bekämpningsmedel med beteckningen SoX preciseras i föreskriftsförslaget kan vidare antas minska tiden

för att skriva ett intyg, och därmed ytterligare minska de administrativa kostnaderna kopplade till denna typ av intyg.

De administrativa kostnaderna förknippade med att skicka in utbildningsbevis och att legitimera sig bedöms Folkhälsomyndigheten vara små. Vi bedömer också att de administrativa kostnaderna för tillståndskravet totalt sett inte kommer att öka jämfört med nuvarande reglering, i och med den minskning i administrativa kostnader för företagen som borttagandet respektive förtydligandet av kraven på praktisk erfarenhet förväntas leda till.

Den som ansöker om undantag från utbildningsbevis ska ange vilka särskilda skäl man har för detta. Folkhälsomyndigheten gör bedömningen att tid och kostnad för dessa ansökningar är desamma som företagen har idag med att skriva ett intyg om praktisk erfarenhet. Om Folkhälsomyndigheten medger undantag från kravet på utbildningsbevis är det samtidigt en positiv konsekvens för de berörda företagen eftersom yrkesutövaren kan vara fortsatt verksam utan uppehåll.

6.2 Beskrivning av antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen

De företag som påverkas av föreskriftsförslaget är främst företag vars anställda är verksamma inom skadedjursbekämpning inom fastighetservice (SNI Kod 81.290). Vi redovisar nedan uppgifter från konsekvensutredningen avseende det föreskriftsförslag som remitterades 2018. Med anledning av att antalet företag inte är lika relevant som antalet personer som genomför och kommer att genomföra Folkhälsomyndighetens utbildningar, har vi inte sett behov av att ta fram uppdaterad statistik. Enligt SCB:s företagsregister fanns det 2017 sammanlagt 1 082 företag registrerade inom den berörda SNI-koden. Detta omfattar också andra företag inom fastighetservice, till exempel städföretag.

Enligt branschaktörer består marknaden av ett landsomfattande företag med över 600 anställda. Därutöver finns det ytterligare ett större företag med över 200 anställda. Utöver dessa finns ett okänt antal mer lokala skadedjursbekämpare med betydligt färre anställda utspridda i landet. I dialog med branschaktörer och utifrån vilka företag som deltagit i Folkhälsomyndighetens bekämpningsmedelsutbildningar de senaste åren bedömer vi att det sammanlagda antalet företag som träffas av förslaget är färre än 100.

Även om kraven är utställda på individnivå anses det ändå rimligt att anta att kostnaden för kursavgiften faller på företagen, eftersom de i regel betalar utbildningen för sina anställda. Antagandet bekräftas av tidigare års kurser där företag ofta har betalat utbildningen (över 80 procent betalades av företag).

Sammanlagt deltog 252 personer i utbildningar (inklusive kunskapsprov) under 2023. Vi bedömer att ungefär samma antal personer kan förväntas delta också kommande år. Deltagandet fördelade sig enligt tabell 1.

Tabell 1: Antal deltagare på Folkhälsomyndighetens utbildningar.

<i>Folkhälsomyndighetens nuvarande utbildningar</i>	<i>Antal deltagare år 2023</i>
Utbildning för bekämpningsmedel med bokstavsbezeichnung So	234
Utbildning för bekämpningsmedel med bokstavsbezeichnung SoX	18
Totalt	252

6.3 Beskrivning av i vilken utsträckning regleringen kan komma att påverka konkurrensförhållandena för företagen

För att förhindra att föreskrifterna medför en missgynnssam konkurrenssituation för mindre företag och egenföretagare föreslår vi att kravet på praktisk erfarenhet av användning av bekämpningsmedel med bokstavsbezeichnung So tas bort.

6.4 Beskrivning av hur regleringen i andra avseenden kan komma att påverka företagen

I jämförelse med nuvarande föreskrifter bedömer Folkhälsomyndigheten att huvudförslaget kommer att medföra vissa förändringar i kostnader för enskilda yrkesutövare och företag.

Det kan inte uteslutas att Folkhälsomyndigheten kan komma att behöva köpa in kvalificerade föreläsare till utökade eller nya kursmoment om fler växtskyddsmedel godkänns för användning inom myndighetens ansvarsområde. Det är dock möjligt att kvalificerade resurser kan erhållas för liten eller ingen kostnad, till exempel genom myndighetssamarbete. Om avgiften för utbildningen höjs, påverkas de företag som betalar sina anställdas utbildning och de enskilda yrkesutövare som betalar för deltagande i utbildningen. Folkhälsomyndigheten betalade under 2023 ut ett konsultarvode på 20 000 kronor exklusive moms för utförandet av utbildningen för SoX-medel, vilket ger en fingervisning om vilken kostnad ett sådant behov skulle kunna innebära. En eventuell avgiftshöjning för utbildningen utifrån detta prisexempel bedöms därmed bli endast marginell. Idag är avgiften för Folkhälsomyndighetens utbildning för SoX-medel 24 910 kronor exklusive moms.

Vi bedömer att en positiv aspekt av förslaget till nya föreskrifter är att det innebär ett tydliggörande av gällande lagstiftning. Vidare bedömer Folkhälsomyndigheten att de föreslagna föreskrifterna kommer att innebära mer förutsägbarhet för företagen.

6.5 Beskrivning av om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning

Särskilda hänsyn har tagits till små företag och egenföretagare genom förslaget att ta bort praktikkravet för att kunna få tillträde till att yrkesmässigt få använda tillståndspliktiga bekämpningsmedel.

7 Förslagets överensstämmelse med de skyldigheter som följer av EU-medlemskapet

Vi bedömer att huvudförslaget överensstämmer med och inte går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till EU.

Enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 är medlemsstaterna skyldiga att anmäla förslag till tekniska föreskrifter till kommissionen. Vidare bedömer vi att föreskriftema inte utgör sådana tekniska föreskrifter som ska anmälas enligt direktivet, eftersom de inte utgörs av eller hänvisar till tekniska specifikationer. Kraven i föreskrifterna kan inte heller anses påverka varors sammansättning, natur eller saluföringen av dem på ett väsentligt sätt.

När tidigare förslag (Folkhälsomyndighetens dnr. 03084-2026) till föreskrifter remitterades framgick i yttrande från Kommerskollegium att anmälan enligt tjänstedirektivet inte var aktuellt. Vi ser i dagsläget inga skäl att göra en annan bedömning.

8 Ikraftträdande och behovet av övergångsbestämmelser

Föreskrifterna föreslås träda i kraft innan utgången av 2024. Om förslaget till nya föreskrifter träder i kraft förväntas det medföra vissa förändringar för de som ansöker om användningstillstånd. Exempel är krav om att ansökan ska göras senast 90 dagar efter att utbildningsbeviset utfärdades, preciserade krav när det gäller ansökan om tillstånd för bekämpningsmedel med beteckningen SoX samt hänvisning till nya bestämmelser i beslutet om användningstillstånd. I det fall föreskrifterna träder i kraft behöver därför Folkhälsomyndigheten uppdatera eller komplettera den information om reglerna som finns på myndighetens webbplats samt informera via det nyhetsbrev som myndigheten tillämnar.

Folkhälsomyndigheten ser inte någon anledning att därutöver genomföra någon särskild eller riktad informationsinsats.

Mot bakgrund av att föreskriftsförslaget inte innehåller några krav som innebär att myndigheter eller företag behöver tid för omställning, anser vi att det inte behövs några övergångsbestämmelser.